

Л.А. Хромушина, канд. екон. наук, доцент
Сумський національний аграрний університет, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Органічне виробництво – це не просто данина моді, це питання здоров'я, безпечного проживання нинішнього та наступних поколінь, збереження природного середовища у придатному для життя стані. В Україні на законодавчому рівні регламентується виробництво та обіг органічної продукції [1]. Крім того, з 2 серпня 2019 р. набуде чинності Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», який визначатиме основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, засади правового регулювання органічного виробництва, обігу органічної продукції та функціонування ринку органічної продукції, правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади, суб'єктів ринку органічної продукції та напрями державної політики у зазначених сферах [2]. Прийняття даного закону сприятиме подальшому розвитку органічного виробництва в країні, удосконаленню нормативно-методологічного забезпечення, забезпечуючи чіткі та прозорі правила функціонування органічного виробництва.

Органічне виробництво набуло стрімкого розвитку у світі, тому все більше країн переводять аграрне виробництво з застосування хімічних препаратів та антибіотиків на органіку та біопрепарати. Зокрема, у США, Канаді, Європейському Союзі прийнято рішення скоротити перелік пестицидів, дозволених для використання у агровиробництві на 600 найменувань (з 1000існуючих). Данія, Німеччина, Нідерланди та Великобританія планують обмежити внесення агрохімії на 50–70% до 2030 р. Франція, Німеччина і Великобританія задекларували, що використовуватимуть 20% і більше сільгоспугідь для органічного землеробства до 2020 р. [3, с. 272].

Специфіка органічного виробництва сільськогосподарської продукції визначається через економічні, екологічні та соціальні ефекти. Економічний ефект зумовлюється готовністю споживачів сплачувати вищу ціну за продукцію органічного виробництва. Екологічний ефект зумовлюється екологізацією сільськогосподарського виробництва. Соціальний ефект характеризується значним обсягом ручної праці, що уможливорює органічне виробництво для дрібних сільськогосподарських виробників [4, с. 47–48].

Станом на початок 2017 р. Україна займала 11-те місце серед країн Європи та 20-те місце у світі за загальною площею сільськогосподарських угідь, сертифікованих як органічні. За останні 5 років вони збільшилися на 54% і на даний час становлять 421500 га. 48,1% площ зайняті під

виращування зернових, що забезпечує 7-ме місце серед країн-виробників органічних зернових. Понад 16% займають олійні (5-те місце у світі); 4,6% займають бобові (7-ме місце), під овочами зайняті 2% угідь (10-те місце), а під фруктами – 0,6%. Разом з цим мешканці України споживають значно менше органічних продуктів, ніж мешканці країн Європейського Союзу. На душу населення цей показник в Україні становить 3 євро, а в країнах Євросоюзу – 53,7 євро. За обсягом внутрішнього ринку органічних продуктів Україна займає 25-те місце в Європі: з гектара органічних угідь на внутрішній ринок потрапляє продукції на 50 євро, тоді як у Європі – на 2345 євро. Найбільше серед органічної продукції вирощуються зернові, набирає популярності вирощування ягід. Очікується, що виробництво органічної продукції в Україні збільшуватиметься й у подальшому, оскільки європейські потужності не здатні задовольнити місцевий попит на неї [5].

За географічними та природно-кліматичними умовами Україна має потенційну спроможність стати одним з провідних постачальників сільськогосподарської продукції на світові ринки. З огляду на актуальність дефіциту продовольства у світі, буде доцільним формування і просування бренду «Європейська житниця» чи «Годувальниця світу», що у перспективі сприятиме перетворенню України на провідну європейську аграрно-промислову державу та закріпленню у свідомості світової спільноти бренду країни, яка постачає якісні сільськогосподарські продукти [6, с. 25]. Для подальшого розвитку органічного виробництва в Україні, окрім удосконалення нормативно-правової бази у відповідності до вимог Євросоюзу, необхідно створити дієве ділове середовище, забезпечити професійну підготовку на вимогу ринку, створити інформаційний простір для потенційних споживачів та виробників про переваги органічних продуктів [7, с. 85]. Безумовні переваги органічного виробництва визнані у всьому світі, і тому подальший розвиток органічного сільського господарства в Україні має стати пріоритетним на державному рівні.

Список використаних джерел: 1. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон України від 03.09.2013 р. № 425-VII. Дата оновлення: 05.04.2015. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/425-18> (дата звернення: 25.09.2018). 2. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10.07.2018 р. № 2496-VIII. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/2496-19> (дата звернення: 25.09.2018). 3. Берегова В.В., Мацюта Ю.М. Еколого-економічна оцінка виробничого потенціалу аграрних підприємств *Бізнес-навігатор. Науково-виробничий журнал*. 2013. № 1(30). С. 270–274. 4. Собкевич О.В., Русан В.М., Юрченко А.Д., Ковальова О.В. Ресурсний потенціал аграрної сфери: проблеми та завдання ефективного використання: аналітична доповідь / за ред. Жаліла Я.А. Київ: НІСД, 2013. 76 с. 5. Аналіз ринку органічної продукції в Україні. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/407-analiz-rinku-organichnoyi-produktsiyi-vukrayini> (дата звернення: 26.09.2018). 6. Кирилов Ю.Є. Розвиток аграрного сектору економіки в умовах глобалізації. *Економіка*

AIIK. 2016. № 5. С. 23–30. 7. Maslak O. The Status and Prospects of the Organic Agricultural Products Market in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017. Vol. 3. № 2. С. 81–85. DOI: <http://dx.doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-2-81-85>.